

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu E. Ś.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 lipca 2020 r.

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 16 lipca 2020 r. skarżąca E.Ś. wniosła protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej.

Skarżąca podniosła zarzut niekonstytucyjności wyborów, naruszenie art. 127 ust. 1 i 7 Konstytucji RP, tj. naruszenie zasady powszechności wyborów, poprzez uniemożliwienie lub utrudnienie głosowania Polakom przebywającym poza granicami Polski, niezorganizowanie w części krajów zamieszkanym przez Polonię wyborów, narzucenie im wyborów w trybie korespondencyjnym oraz niedostarczenie na czas pakietów wyborczych dla części wyborców. Wskazała ponadto na zorganizowanie wyborów w oparciu o Kodeks wyborczy znowelizowany

w sposób istotny w dniu 31 marca 2020 r., tj. na mniej niż pół roku przed wyborami, z naruszeniem zasad wyrażonych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, nakazujących wprowadzanie wszelkich zmian dotyczących procesu wyborczego co najmniej na pół roku przed wyborami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z normą art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), wskazana ustawa określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do treści art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Ponieważ przepis art. 82 § 1 k.wyb. w odniesieniu do protestów wnoszonych przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP w 2020 r. jest stosowany „odpowiednio” (art. 1 ust. 2 u.wyb.2020), nie budzi wątpliwości, że zarzuty protestu mogą obejmować również naruszenie tych przepisów u.wyb.2020, dotyczących „głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów”, które regulują te zagadnienia w sposób szczególny wobec k.wyb.

Stosownie do art. 322 k.wyb., Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający

warunków określonych w art. 321 k.wyb. Skarżąca podnosi zarzut niekonstytucyjności wyborów we wniesionym proteście. Tak sformułowany protest nie spełnia jednak warunków określonych w art. 321 § 3 k.wyb., ponieważ nie zawiera zarzutów naruszenia przepisów u.wyb.2020 lub k.wyb. dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, ani też zarzutów dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, co stanowi konieczny warunek jego merytorycznego rozpoznania. Zarówno sformułowany zarzut, jak i jego uzasadnienie, cechuje przy tym znaczna ogólnikowość.

Poza tym, protest wyborczy kwestionujący regulacje prawa wyborczego jest protestem przeciwko ustawodawstwu (prawu), a nie przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, co oznacza, że taki protest wykracza poza jego ustawowo określony przedmiot i granice w rozumieniu art. 82 k.wyb. (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z 8 listopada 2005 r., III SW 145/05 oraz z 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19).

Skarżąca nie przedstawiła również żadnych dowodów na poparcie swoich zarzutów, w szczególności naruszenia powszechności wyborów, uniemożliwienia głosowania za granicą. Zarzuty są na tyle ogólne, że nie dają możliwości ich realnej weryfikacji.

Przedmiotem protestu wyborczego nie może być ocena zgodności z Konstytucją RP (zarzut deliktu konstytucyjnego) wprowadzonych zmian ustawowych, gdyż ta materia nie mieści się w podstawach naruszenia prawa określonych w art. 82 k.wyb. Sąd bada w trybie protestu stosowanie prawa wyborczego i wpływ stosowania tego prawa (ewentualnego naruszenia) na ważność wyborów, a nie dokonuje oceny zgodności obowiązującego prawa z ustawą zasadniczą.

Wykładnia norm Kodeksu wyborczego czy szerzej prawa wyborczego powinna mieć jednak charakter prokonstytucyjny. Nie ulega wątpliwości, że to czy zgodne z Konstytucją było dokonanie zmian prawa wyborczego w terminie krótszym niż 6 miesięcy przed terminem wyborów i czy okoliczności te miały wpływ na wynik lub ważność wyboru, powinno być przedmiotem rozważań Sądu

Najwyższego przy podejmowaniu uchwały dotyczącej ważności wyboru Prezydenta RP (art. 129 ust. 1 Konstytucji RP).

W tym znaczeniu sformułowane w niniejszym proteście zarzuty mają istotne znaczenie o tyle, że staną się przedmiotem badania przy podejmowaniu uchwały dotyczącej ważności wyboru Prezydenta RP (art. 129 ust. 1 Konstytucji RP).

W konkluzji protest nie spełnia warunków określonych w art. 321 § 3 k.wyb., ponieważ brak w nim skonkretyzowanych zarzutów dotyczących naruszeń, o jakich mowa w art. 82 § 1 k.wyb. oraz dowodów w celu wykazania zasadności protestu.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, orzekł jak w sentencji postanowienia.